

Za postopno razširitev medijske oskrbe manjšine

Pretekli petek je imela Delovna skupnost »Avstrijske narodnosti v SPÖ« (Deskan), v k & k centru, v Šentjanžu svoj občni zbor, na katerem je bila za predsednico ponovno izvoljena Ana Blatnik iz Bilčovsa.

Osveščati

Predsednik koroške SP Michael Ausserwinkler je dejal, da je integracijski model ključ za reševanje še odprtih vprašanj in pozdravil cilje in delovanje delovne skupnosti, ki se zavzema za mirno reševanje manjšinsko večinskih konfliktov na osnovi odprtega dialoga. Nadalje je obljubil vso pomoč Slovenski glasbeni šoli pri njenem delovanju in se zavzel za razširitev slovenskih radijskih in televizijskih oddaj v okviru ORF.

K resoluciji deželnega zbora v zadevi pravic nemške manjšine v Sloveniji je menil, da je to katalog odprtih vprašanj, o katerih se bo treba odkrito pogovoriti na obeh straneh. Odločno je zavrnil zaostreitev politične klime med sosednjima državama in v deželi, ki se je pokazala že v deželnem zboru pretekli četrtek in ugotovil, da bo posledice konflikta utrpela Koroška sama.

Iz vsebine:

NARODNA SKUPNOST Kdo so Kočevski Nemci?

Predsednik društva kočevskih Nemcev je prisostvoval kongresu v Millstattu. Z njim smo se pogovarjali o njegovih stališčih o preostankih te nekoč močne etnične skupine in o vzrokih, da jih je danes le še nekaj desetlin.

Stran 2

KOROŠKA – UMAG Žene na seminarju

Kot vsako leto je Zveza slovenskih žena pripravila za žene tridnevni seminar. O tem, kako so se imele, preberite na strani 4

BELJAK Spominjanje na žrtve

V Beljaku je iniciativna skupina, ki si je zadala nalogo, da skrbi za obeležja žrtev nacizma. Prejšnji teden so pripravili pohod.

O tem na strani 7

Za razširitev medijske oskrbe

Na občnem zboru so člani Deskan sprejeli tudi resolucijo, v kateri zahtevajo od deželne SP, da se na zvezni, deželni in občinski ravni zavzema za uresničitev še odprtih vprašanj s sledečimi ukrepi:

1. ureditev vprašanja javnih dvojezičnih otroških vrtcev na veljavnostnem območju manjšinskega šolskega zakona v

obliki deželnega zakona; 2. pomoč Slovenski glasbeni šoli pri integraciji v Koroško deželno glasbeno šolo ob upoštevanju narodnospecifičnih potreb; 3. postopna razširitev slovenskega radijskega sporeda s ciljem celodnevne radija (projekt »sosedski radio«) ter razširitev slovenskih televizijskih oddaj v okviru javno pravnega programa ORF.

M. Š.



V k & k centru v Šentjanžu so se srečali predstavniki Liberalne demokratične stranke Slovenije in člani predsedstva Zveze slovenskih organizacij. Predmet pogovora je bil v prvi vrsti odnos te slovenske stranke do manjšine in pa v širšem kontekstu tudi odnos država in manjšina. Pomembna je bila tudi izmenjava mnenj o aktualnem zapletu v odnosih med Koroško in Slovenijo. Liberalno demokratično so zastopali poslanci Jelko Kacin, ki je tudi predsednik Odbora za mednarodne odnose Republike Slovenije, ter Davorin Terčon in Herman Tomažič, župan obmejnih Radelj.

Foto: SV

PREBLISK

■ Tako vprašanje resnično ne more biti dobra podlaga za sosedske odnose, pa če gre za sosedo v hiši ali pa za države.

Če bi se sosedje tako obnašali kot večkrat države, bi bilo življenje nevzdržno. Vsi vemo, da gre bolj zlepa kot zgrda in da je boljši pogovor kot loputanje z vrati, kadar zagledaš drugega.

Natančno tako, namreč da razbijajo z vrati, se obnašajo trenutno politiki ÖVP in FPÖ na Koroškem. Domovini zvest – in to je treba na Koroškem očitno vedno znova dokazovati – je tisti, ki bo najbolj udrihal po »nedemokratični Sloveniji«, ki bo našel več

grdič člankov ali karikatur v slovenskem časopisu, ki bo znal iz muhe narediti slona. Nočem s tem reči, da je problem nemškogovoreče manjšine muha, vsekakor pa ne gre, da se postavljajo na kocko odnosi, brez katerih ne bo mogla živeti nobena manjšina

Kdo bo koga?

tu in tam, pa tudi ne uradna Koroška. Agiranje Zernatta je silno kratkoročno usmerjeno, čeprav morda misli drugače.

A tudi uradna Slovenija bo morala slej ko prej reči vsaj nekaj oprijemljivega glede »staroavstrijev«, »staronemcev«, »Kočevarjev« ali kakorkoli jih že imenujejo. S. W.

Žive naj vsi narodi ...

EVROPSKO LETO PROTI RASIZMU

Osrednji
koncert
Slovenske
prosvetne
zveze

KONCERT



Oktet Suha

Willy (Osibahnkurti) &
Angela Resetarits

16.
november
19.00

Neue Burg
Völkermarkt
Velikovec

Šukar
vokal/instrumental

Mahaleo
vokal/instrumental

Moški zbor »Trta«

Komorni zbor Borovlje

Mauthausen aktiv je postal društvo

Pretekli petek je bil v Celovcu ustanovni občni zbor društva Mauthausen aktiv Kärnten/Koroška, na katerem so navzoči člani potrdili pravila in izvolili za svojega predsednika univ.

prof. dr. Petra Gstettnerja, podpredsednik je postal mag. Josef Zausnig, v odbor pa je bil izvoljen tudi predsednik ZSO dr. Marjan Sturm.

Namen in cilj društva je raziskovati zamlčane in zamegljene plati nacionalsocialistične zgodovine na Koroškem ter opominjanje nanjo, nadalje priprava kulturnih prireditev, izvedba raziskovalnih projektov in publicistična dejavnost.

Doslej je društvo, čeprav formalno še ne obstoječe, opravilo že pomembno delo s tem, da je v koroško zavest vneslo vedenje o podružnici ljubeljskega taborišča na severni, avstrijski strani predora. Ker so njegove sledi skoraj zabrisane, mu je uspelo desno od predora postaviti spominske table v štirih jezikih s skico taborišča. Ob 50. obletnici osvoboditve taborišča je pripravilo spominsko svečanost, na kateri je spregovoril avstrijski notranji minister Caspar Einem, lani pa je na tej svečanosti govoril bivši vicekancler Erhard Busek. V dejavnosti Mauthausen aktiv Kärnten/Koroška je izšla tudi prva v nemškem jeziku pisana brošura Josefa Zausniga Das vergessene KZ am Loibl-Nord.

Je koalicija proti manjšinam?

Govornica za manjšine pri Zelenih v parlamentu Terezija Stoisić je izjavila, da je koalicija v svojem ravnanju čisto naperjena proti manjšinam. Govorilo se je namreč, naj bi manjšinski tisk izključili iz državne podpore tisku. (Medtem je državni sekretar za kulturo Wittmann v Millstattu izjavil oz. se je pohvalil, da podpore niso v nevarnosti.) Po njem bi to pomenilo ruino za manjšinske časopise.

Manjšinski časopisi v Avstriji pa dobivajo zelo nizke podpore med 30.000 in 70.000 šilingi na leto, ta izdelek je v budgetu komaj opazen. Kljub temu pa so ti zneski ponavadi odločilni za preživetje manjšinskih časopisov.

RTV Slovenija na satelitu

Končno je tudi slovenska radio-televizija vključena v satelitski program. Od 10. novembra dalje teče njena slika preko satelita Eutelsat Hotbird 3. Kdor je zainteresiran, jo lahko dobi na frekvenci 12302,880 Mhz s 50-centimetrsko digitalno satelitsko anteno (parabolo). Na »satelitu« sta njen prvi in drugi program, poleg tega pa tudi vsi trije programi hrvaške televizije, ki je v »satelit vstopila« hkrati z RTV Slovenija.

Slišati je, da bomo na Koroškem lahko spremljali po satelitu dva televizijska in tri radijske programe, za to pa bomo potrebovali posebne magnetne kartice za dekodiranje.

Pred nekaj tedni je deželna vlada sprejela soglasen sklep, v katerem zahteva od Slovenije, da prekliče – še pred vstopom v Evropsko unijo – takojimeno Avnojske sklepe ter ustavno prizna manjšino staroavstrijcev. Pretekli teden je to resolucijo potrdil tudi deželni zbor. Resolucija je privedla do zaostritve odnosov med Slovenijo in Koroško.

Kaj je torej ozadje te resolucije? Sprva je treba ugotoviti, da uradni avstrijski organi, pristojni za mednarodne odnose, niti enkrat do trenutka razpada SFRJ niti v bilateralnih niti v multilateralnih diplomatskih stikih te manjšine niso omenjali. Z avstrijske strani je bilo vprašanje staroavstrijcev uradno odprto neposredno po diplomatskem priznanju Slovenije z izjavo zunanjega ministra dr. Mocka (5.2.1992) o pravic Avstrije, da pri slovenski vladi zastopa interese nemško govoreče manjšine »v tolikšni meri, kot se ta manjšina v Sloveniji konstituira«.

Tudi vprašanje Avnojskih sklepov se je aktualiziralo šele po osamosvojitvi R Slovenije.

AVNOJ se je konstituiral 29. 11. 1942 v Bihacu kot vrhovni politični organ osvobodilnega gibanja Jugoslavije. Na svojem drugem zasedanju 29/30. 11. 1943 v Jajcu se je preimenoval v Vrhovni zakonodajni, izvršni in predstavniški organ nove Jugo-



Dr. Marjan Sturm

KOMENTAR

slavije. Formirana je bila vlada in sprejet je bil sklep o načelu državne ureditve, ki naj bo federacija enakopravnih narodov. Dne 21. 11. 1944 je ta organ izdal odlok o izgonu, razlastitvi in odvzemu državljanstva za večino pripadnikov nemške manjšine. Sklep je v mednarodnem kontekstu konsenzualno sprejetih odločitev zavezniških velesil o kolektivni nemški krivdi in njenih kolektivnih kazenskih posledicah. Tako so npr. zavezniške velesile na potsdamski konferenci leta 1945 sprejele sklep o izgonu nemškega prebivalstva iz Poljske, Češkoslovaške in Madžarske. Kasnejša postopna sprememba tega stališča pada v obdobje začetne zaostritve hladne vojne; torej v čas, ko so bili izgoni že izpeljani.

Zahteve koroške deželne vlade oziroma deželnega zbora glede avnojskih sklepov se tičejo povojne politične ureditve Evrope. In samo na tem nivoju je mogoče obravnavati ta prav gotovo zelo pomembna vprašanja okoli izгона nemških manjšin oziroma vzrokov za to iz vzhodne in jugovzhodne Evrope.

Vprašanje, ali odlok iz leta 1944 v sedanji Sloveniji še velja, pa je brezpredmetno, ker se Slovenija priznava k demokratičnim načelom človekovih pravic, pravicam svobodnega združevanja ipd. In na tej osno-

vi danes v Sloveniji delujejo tri društva, ki združujejo staroavstrijce. Če bi odlok iz leta 1944 še veljal, to ne bi bilo mogoče.

Nekaj drugega je vprašanje pravic staroavstrijske manjšine. Za reševanje tega obstajajo mednarodni mehanizmi. Avstrija in Slovenija bosta v kratkem ratificirali Okvirno konvencijo za zaščito narodnostnih manjšin Sveta Evrope. Ta konvencija predvideva tudi kontrolni mehanizem, ki bo omogočal, da bo Svet Evrope lahko posegel v razreševanje odprtih manjšinskih vprašanj.

Proces evropske integracije pomeni razrešitev odprtih vprašanj v strpnem in odprtem dialogu. Marsikatera izjava deželnih politikov v zadnjih dneh ni ustrezala temu načelu. Ravno tako kot tudi karikatura v nekem slovenskem časopisu ne.

Predvsem pa je treba imeti pred očmi, da smo »obsojeni« na sosedstvo. Zato volilnotaktična razmišljanja ne smejo odločati o dobrososedskih odnosih. Manjšine morajo biti zainteresirane zanje, kajti le v konstruktivnem vzdušju bo mogoče razreševati vsa odprta vprašanja. Tisti, ki so iniciirali sklep deželne vlade in deželnega zbora na ta način, pripadnikom staroavstrijcev niso ravno pomagali. Namesto izsiljevanja je potrebna razumna razprava.

Za razumno razpravo

AVGUST GRIL, član Društva staroselcev v Kočevskih Poljanah, to je združenje peščice tistih Kočevarjev, ki so kot pripadniki nekdanjega nemškega jezikovnega otoka leta 1941 bili proti izselitvi in pregonu Kočevarjev, ki so ga po načelu »heim ins Reich« izvedli nacisti in so ostali na svojih domačijah, je v pogovoru s Slovenskim vestnikom izrazil svoje zaprepadenje in začudenje nad tem, da koroški deželni zbor v svoji resoluciji z dne 6. novembra pogojuje priznanje nemške manjšine v Sloveniji z zahtevo po vračanju zaseženega nekdanjega nemškega posestva ter z zaprtjem jedrske elektrarne v Krškem. Gril je dejal, da njegovo društvo odklanja vsakršno mešanje manjšinskih pravic z vračanjem zaseženega imetja, ker je to vprašanje že urejeno v bilateralnih pogodbah med Avstrijo in bivšo SFRJ oz. FLR Jugoslavijo, predvsem pa z določili avstrijske državne pogodbe, ki določa, da je bilo državljano in pravnim osebam tretjega rajha z območja Avstrije premoženje zaplenjeno brez jugoslovanske odškodnine. To odškodnino je bila dolžna plačati Avstrija. Za ostalo nacionalizirano premoženje pa je po omenjenem sporazumu Jugoslavija plačala pavšalno odškodnino v višini 2.400.000 šilingov. Avstrija je Jugoslaviji priznala pravico, da namesto re-

DRUŠTVO KOČEVARSKIH STAROSELCEV:

Koroška naj ne meša pojmov in zadev!

paracij za vojno odškodnino zaseže nemško posest na svojem teritoriju. Gril in Društvo staroselcev so odločno proti vračanju zasežene posesti tujim državljanom. Vračanje slovenskim državljanom, tudi nemške narodnosti, pa je itak urejeno z zakonom o denacionalizaciji. Po njem je edini kriterij za vračanje državljanstvo, ne pa izrekanje o narodni pripadnosti. Gril dobesedno: »Nam ta zakon popolnoma zadošča.«

V tej zvezi velja ugotovitev, da so po slovenskem Zakonu o denacionalizaciji upravičenci do vrnitve odvzetega premoženja le osebe, ki so bile ob odvzetju premoženja jugoslovanski državljani in jim je bilo to državljanstvo priznано po 9. 5. 1945 ter osebe, ki niso bile jugoslovanski državljani, so pa imele stalno prebivališče na ozemlju današnje republike Slovenije in jim je bilo državljanstvo priznано po 15. 9. 1947 z zakonom oziroma z mednarodno pogodbo.

Avstrija pa si je očitno omislila stranska vratca, skozi katera se je lahko izognila izplačilu odškodnine jugoslovanskim Nemcem, ki so kot skupina znani pod pojmom »Volksdeutscherji«. Z zakonom je namreč

določila, da bo odškodnino plačala le tistim osebam, ki so 6. aprila 1941 (dan napada nacistične Nemčije na kraljevino Jugoslavijo) bile avstrijski državljani (!!!). V vednost: Avstrijo kot suvereno državo je marca 1938 zbrisal nacistični režim z zemljevida in leta 1941 sploh ni obstajala. Po tej interni avstrijski ureditvi je seveda večina folksdojčarjev padla skozi rešeto. Za pregon Kočevarjev z njihove večstoletne domovine pa nista odgovorni Jugoslavija in Slovenija, ampak edinole nacistična Nemčija ter fašistična Italija.

Pregon Kočevarjev, pozneje Kanaltalerjev (Kanalcev) in tudi Južnih Tirolcev iz italijanskega oblastnega območja v nemško, to je »heim ins Reich«, sta Nemčija in Italija uredili v posebni pogodbi. Kočevje je po 6. aprilu 1941 ostalo v italijanski okupacijski coni in že jeseni istega leta je večina Kočevarjev, okoli 12.000, zapustila ozemlje in bila preseljena na spodnjo Štajersko, ki je bila pod nemško okupacijsko oblastjo. Od tam, predvsem iz Podravja, so poprej Nemci izselili Slovence in jih pregnali v Srbijo, na Hrvaško, deloma pa tudi v rajh. Pre-

IZ EVROPSKEGA PARLAMENTA

Prof. Kristan, predsednik Državnega sveta Slovenije v Bruslju

PREJŠNJI teden se je na delovnem obisku v Evropskem parlamentu in pri drugih ustanovah Evropske zveze mudil predsednik državnega sveta Republike Slovenije dr. Kristan.

Obisk je med drugim sad dela avstrijskih socialdemokratskih poslancev Haralda Ettla, Hannesa Swobode in Herberta Böschja za razvoj pravega enakopravnega vzhodno-zahodnega dialoga in pristopne politke držav kandidatke za pristop k EZ.

Skupaj z ambasado R Slovenije pri EZ smo organizirali pester program, katerega glavni cilj je bil spoznavanje raznolikosti ustanov, njihovih različnih pristojnosti in funkcij, njihovega delovanja ter končno realnih in strukturnih možnosti za stopanja interesov v njih.

Poleg omenjenih treh poslancev se je gospod Kristan sestal še s podpredsednico EP gospo Magdalene Hoff, z generalnim sekretarjem GD IA Evropske komisije Burkhardom, v čigar pristojnost spadajo pristopna pogajanja, ter še z raznimi predstavniki gospodarsko-socialnega odbora in odbora regij.

Harald Ettl ga je seznanil s stališčem socialnega odbora EP o socialni dimenziji razširitve EZ na vzhod. (O stališču smo že poročali.) Obravnaval ni le klasičnih socialnih aspektov, temveč tudi socialnokulturna vprašanja in manjšine, ki jih je

vse skupaj Evropska komisija v svoji Agendi 2000 skorajda popolnoma zamolčala. Hannes Swoboda in Herbert Bösch pa sta prof. Kristana seznanila s stališči in vprašanji njunih področij (zunana politika in proračunska vprašanja), pri čemer je zlasti Herbert Bösch ocenil problematiko programa PHARE, s katerim komisija ureja približevalno politiko. Prav tako pa sta se dotaknila vprašanj možnih aktivnih prispevkov držav kandidatke k razvoju EZ, tako kot je nekoč bil pristop Avstrije povod za srednjeročen dvig ekoloških standardov v Evropi.

Rezultat pogovora z avstrijskim sindikalistom in članom GSO Gustavom Zöhrerjem pa je spoznanje, da bodo morale države kandidatke že od vsega začetka naprej vključevati v pristopna pogajanja tudi socialne partnerje, kakor je to storila Avstrija in kakor to že zahteva Ettl v svojem poročilu.

Visoki obisk je aktiven prispevek k usposabljanju vzhodno-zahodnega dialoga, kjer se lahko vsi partnerji drug od drugega učijo in tudi profitirajo. To je pogoj za pravo, v bodočnost usmerjeno integracijo, brez oživiljanja zgodovinskih travm in za trajen obojestranski gospodarski in socialni razvoj, ki navsezadnje ustvarja tudi delovna mesta v regijah.

Bojan Šturm-Schnabl

MEDIJI

AGORA in Korotan vendarle skupaj

OKA KANDIDATA za radijsko frekvenco na Koroškem sta se navsezadnje vendarle zedinila: AGORA in Korotan sta ustanovila skupno družbo, katera naj bi v kratkem dobila pravico oddajanja v koroškem prostoru. Korotan bo imel 51 odstotkov deležev, AGORA pa 49. Poslovodstvo bo dvojno, kar pomeni, da bo vsak od partnerjev sam določal svoj program in finančno poslovanje, podpisi pa bodo morali biti vselej dvojni. Za odločitve družbe pa je potrebna dvotretjinska večina.

Družba fungira skupno predvsem v treh točkah: skupno nositeljstvo licence, menedžment v oddajniku, kamor spadajo po-

peščica Nemcev na obrobju ozemlja. Eden od njihovih potomcev je tudi Avgust Gril.

Popolnoma nerazumljivo pa je zanj, da koroški deželni politiki neodgovorno mešajo manjšinske pravice z zaprtjem nuklearke v Krškem. To je, kot bi mešal »krompir in obleko«, je dejal Gril.

gajanja z ORF ali nakup lastnih oddajnikov, ter organizacija oddajnega časa (najemniške pogodbe za lastne projekte). Čas oddajanja pa je razdeljen takole: od 6. do 10. ure Korotan, od 10. do 14. ure AGORA, od 14. do 18. ure Korotan, od 18. do 22. ure AGORA, predvidoma pa še od 22. do 2. ure AGORA in od 2. do 6. ure Korotan.

Do 16. novembra je treba predložiti pristojnemu uradu dokaz o ustanovitvi družbe (vpis v register).

Kdaj natančno naj bi začeli v resnici oddajati, pa je še vprašanje, kajti postaviti je treba tehniko, zediniti na kraj oddajanja in seveda še veliko več.

S. W.

V DEŽEVNEM nedeljskem popoldnevu se je Pušnikova dvorana v Ratenčah pri Ločah ob Baškem jezeru sicer počasi, vendar povsem napolnila. Nekako smo čakali, kdaj se bo pojavil predsednik Zveze slovenskih izseljencev Jože Partl, vendar je podpredsednik zveze Matevž Wieser začel brez njega in povedal, da leži v bolnišnici.

Joško Wrolich je številne izseljence pozdravil in jim kot gostitelj in predstavnik Slovenskega prosvetnega društva Jepa-Baško jezero izrazil vse spoštovanje, s harmoniko pa jih je v občni zbor uvedel Marko Kargl.

Med častnimi gosti je podpredsednik Wieser posebej pozdravil dr. Mirta Zwittera, ki je bil najbolj zaslužen za povojno vrnitev premoženja slovenskim izseljencem.

Za uvod in tumorno razpoloženje je domačin in hkrati podpredsednik zveze Franček Černut prebral del svojih spominov na pregnanstvo, tiste ob odhodu z doma.

Spomin na med obema občinama zboroma umrle člane zveze izseljencev in poklon z minuto molka je prav tako opravil Franček Černut.

V poročilu o letošnji dejavnosti je Matevž Wieser omenil skupno prireditev s tamkajšnjim prosvetnim društvom v juniju na Radišah, ob obletnici

ZVEZA SLOVENSKIH IZSELJENCEV

Uspešno jubilejno leto



Med izseljenci vlada enotnost; svoj odbor so izvolili soglasno

Foto: SV

postavljenega spomenika pregnanstvu.

Posebno poglavje poročila je bilo septembrsko odkritje spominske plošče vsem v pregnanstvu umrlim izseljencem v daljnem Frauenaurachu. O njem je obširno poročal Franček Černut. Naj iz njegovega poročila zapišemo, da imamo tam v daljnji Nemčiji prijatelje in zaveznike, na katere se lahko zanesemo, da bodo grobovi naših umrlih izseljencev in spominska plošča primerno oskrbovani. Za to skrbi Dieter Wutzke, njegova družina in številni prijatelji. Vest iz Frauenauracha ob letošnjih Vseh

svetih, ki so na grobovih gorele sveče, nam to potrjuje.

Med gosti je občni zbor prvi pozdravil predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev. Izseljencem je izrazil spoštovanje in zahvalo za njihovo petdesetletno delo, za njihov prispevek v času najhujšega obdobja koroških Slovencev in jih pozval, naj se nadalje vključujejo v narodno življenje in s svojimi izkušnjami pomagajo mlajši generaciji.

Tonči Schlapper, član izvršnega odbora Zveze slovenskih organizacij, je spregovoril v imenu Zveze koroških partizanov. Dejal je, da je bila usoda

izseljencev in partizanov v medsebojni pogojenosti. Prvi so trpeli po taboriščih, drugi pa v gozdovih. Prednost partizanov pa je bila vendarle v tem, da so se lahko upirali z orožjem v roki, medtem ko so bili izseljenci v tem povsem omejeni. Obojim pa je bila skupna neizmerna želja po svobodi in upanje v propad zločinskega režima. »Oboji smo darovali velik krvni davek, na katerega se je na osnovi pogojev jaltške konference ob pogajanjih za

državno pogodbo sklicevala Avstrija,« je poudaril Schlapper in pozval člane obeh organizacij, da si bodo enotni tudi v teh časih, ko se ponovno pojavljajo oblike spreminjanja zgodovine in oblastniškega odločanja o izpolnitvi naših pravic.

Zdenka Kaplan je zboru prinesla pozdrave Društva izgnancev Slovenije. Dejala je, da je bilo v tistem času iz Slovenije izseljenih okrog 62.000 ljudi, na njihove domove pa so preselili Kočevanje, bukovinske Nemce in nacistično usmerjene Avstrijce. Prav zato je prava farsa zahteva koroške vlade po povrnitvi imetja pobežim in

pregnanim Avstrijcem, saj so le ti že dobili povrnjeno škodo – nekateri celo dvakrat, slovenski izgnanci pa doslej še ne. Niti od Nemčije niti od Avstrije.

Za konec je član odbora ZSI Hanzl Ogris pozval člane, ki še niso vložili zahtevka za enkratno odškodnino žrtvam fašističnega nasilja, naj to storijo čimprej. Obrazci so na voljo pri Zvezi slovenskih izseljencev in v oddelku deželne vlade, izpolnjen pa je treba nasloviti na dunajski parlament.



Tonči Schlapper: »Pogojevala nas je enaka usoda.«

Foto: SV

Jože Rovšek

8. NARODNOSTNI kongres, ki ga je prejšnji teden, od 6. do 8. avgusta 1997 priredila koroška deželna vlada v Milstatu, je pokazal, da se evropske narodnostne skupnosti nočejo več zadovoljiti s drobtinami z bogate mize elektronskih medijev in informacijskih sredstev, ampak da zahtevajo obvezne minimalne standarde, ki normalno presegajo okvir miloščin in/ali dopadljivostnih državnih ukrepov in odločitev. Narodne skupnosti hočejo participirati, biti enakopravno udeležene pri razvoju elektronskih medijev in se jih posluževati v svoj prid.

Kongres je središčno obravnaval položaj in potrebe narodnih skupnosti v elektronski dobi in je zgoraj omenjeno v celoti potrdil.

V štirih delovnih skupinah so udeleženci kongresa imeli priložnost globlje prodreti v tematiko in na podlagi primerjav spoznati, kakšni so standardi, s katerimi razpolagajo posamezne narodne skupnosti na elektronskem področju.

Jagger in Zernatto

Kongres je odprl deželni glavar Zernatto. Dejal je, da je Koroška dosegla menarodno vzorno kakovost sožitja med narodi in da ni slučajno, da je nekaj ur poprej koroški deželni zbor živahno razpravljal o pravicah manjšin. Zernatto se je skliceval na resolucijo deželne vlade zboru ter poziv deželne vlade Sloveniji, naj prizna nemško manjšino. Svoj nagovor je za-

MEDIJSKA OSKRBA IN NARODNOSTI

Narodne skupnosti zahtevajo obvezne standarde

ključil z ugotovitjo, naj bi bilo Nemcem tudi v Sloveniji mogoče gojiti svoj jezik in svojo kulturo.

Posebna gosta kongresa politologinja Bianca Jagger je dejala, da je pri obravnavanju tega vprašanja potrebna strpnost, kajti že v demokratičnih

sta mu predala snopič 4500 podpisov za razširitev slovenskih programov ORF. Državni tajnik je menil, da bo programe RTV Slovenije mogoče sprejemati z dekodežjo, sicer pa da bo z odpiranjem frekvenc mogoča dodatna radiotelevizijska ponudba v slovenščini



Predsednika SPZ in KKZ, Gustav Brumnik in Janko Zerzer, sta državnemu sekretarju Petru Wittmannu predala podpise za razširitev javnega radijskega in televizijskega programa

Foto: SV

državah da imajo narodne skupnosti težave pri doseganju standarda, ki je za večino samoumeven, toliko bolj da to velja za krizna območja.

Državni sekretar za kulturo Peter Wittmann je naglasil, da Avstrija skupne letne podpore trem slovenskim koroškim časopisom v višini 150.000 šil. ne bo krajšala in je to skromno vsoto skušal prodati kot izjemen dosežek. Predsednika SPZ in KKZ, Brumnik in Zerzer, pa

Wittman pa je tudi poudaril, da je naloga politike, da za jamči vsem jezikom enakovreden dostop do elektronskih medijev.

Delovne skupine

V delovnih skupinah so v petek skušali udeleženci kongresa prodreti na dno generalne teme. Razpravljali so o najosnovnejših standardih za medijsko oskrbo narodnih skupnosti (vodil jo je Danec Fledelius), o tehničnih

možnostih ter o internetu kot možnosti za narodne skupnosti, o partnerstvu med večino in manjšino na radiu in televiziji.

Pečat pa so dnevu vtisnili Institut za narodnostna vprašanja (INV) in študenti zgodovine, oboji iz Ljubljane. INV se je pod vodstvom Vere Klopčičeve predstavil kot zavod, ki se na najširši osnovi ter na mednarodno uveljavljeno znanstveni podlagi posveča narodnostnim vprašanjem, študenti zgodovine pod vodstvom prof. Žagarja pa so pripravili strokovno poročilo o evropskih ustavnih določilih, ki zajemajo vprašanja manjšin in etnične odnose, drugi del pa so namenili vprašanju Romov v Sloveniji. Mladi ljubljanski zgodovinarji so navzoče dobesedno presenetili z visoko strokovno izobrazbo in kompetenco, z igrivim obvladanjem angleščine in predvsem, da so problematiko osvetlili iz raznoraznih zornih kotov ter s podobno medijsko podporo.

Delovne skupine so prišle do zanimivih zaključkov. Prva skupina je ugotovila, da internet nudi največje možnosti prav posamezniku, ker se mu ni treba ozirati na regulative, po drugi strani pa lahko komunicira s celim svetom. Internet služi narodni skupnosti predvsem tedaj, če se hoče predstaviti v svetovnem merilu. Možnosti kabljske TV, ki je bila sedaj omejena na gosto poseljena

območja, se z novimi tehnologijami širi.

V delovni skupini, ki se je posvečala odnosu med manjšino in večino na RTV, so kritično ugotovili, da je Avstrija pri oskrbi manjšin v okviru javnopravnega ORF na koncu evropskega repa, daleč za reformnimi državami. Oddaje v jezikih manjšin v ORF imajo samo alibijsko funkcijo, z uvedbo privatnih radijskih in televizijskih oddaj pa se Avstrija ne sme odpovedati javnopravnim manjšinskim medijem. Značilno pa je, da Avstrija do danes ni ratificirala Evropske charte o regionalnih in manjšinskih jezikih ter tudi ne Okvirne konvencije Evropskega sveta o zaščiti manjšin.

Z dejstvom, da je v Evropi izredno težko doseči soglasje o minimalnem standardu za medijsko oskrbo narodnih skupnosti, se je ukvarjala zadnja skupina. Izhajala je iz neoporečnih dejstev, da ima jezik funkcijo kulturnega dejavnika in občevalnega sredstva in da mora minimalni standard ti dve funkciji brezpogojno upoštevati. Časovno je minimalni standard najmanj enourn dnevna oddaja v jeziku manjšine, povsem normalno pa mora narodnim skupnostim biti ne samo omogočen, temveč z državno zakonodajo in preko javnopravnih oz. zasebnih rtv-postaj zagotovljen dostop do elektronskih medijev. ■

SEMINAR ZA ŽENSKO ZSŽ

Sožitje je treba graditi na mnogih ravneh

VELIKO GOVORIMO o sožitju; kaj ta beseda sploh pomeni, sožitje? Žitje in bitje pravimo, kadar hočemo zaobjeti celotnost kakega življenja. Za »sožitje« pove že beseda, da gre za življenje ob drugem ali ob drugih. Ker seveda izolirani od drugih ne moremo obstajati, pomeni beseda sožitje pravzaprav vse odnose, ki jih imamo kot posamezniki, kot skupina ali skupnost ali pa v širšem družbenem kontekstu.

S to temo se je ukvarjalo 40 žensk na seminarju, ki ga je organizirala že petič po vrsti Zveza slovenskih žena iz Celovca. V velikem hotelu Korala v Umagu (hrvaška Istra) je na voljo dovolj prostora, pa še morje je v neposredni bližini in običajno je tam tudi za nekaj stopinj topleje kot pri nas.

Za uvod nas je s predavanjem o sožitju pozdravila prof. Katarina Lavš, ki je zvezda stalnica naših ženskih seminarjev. Veliko priznanje gre prav njej, da so ta srečanja tako zanimiva, sproščena, da gre takorekoč za znanstven pristop do tem, a vendarle na način, ki ga razumemo tudi bolj preproste in ne tako učene udeležence. Verjetno je prav to umetnost predavanja: podajanje na način, da tudi tisti, ki ne razmetavajo vsak dan s košem tujih in visokozvenečih besed, vedo, spoznajo in začutijo, za kaj gre. Govorila je o mehanizmih, ki so bistveni za skupno življenje, o koreninah človekove dominantnosti in agresivnosti, o lastnih predsodkih in stereotipih, poglobljanju v sočloveka in razumevanju ter navrgla misli, zakaj se želja po sodelovanju tako rada sprevrže v željo po posedovanju.

Alenka Puhar, avtorica mnogih knjig in člankov, ki jo mnoge ženske na Koroškem že poznajo, je predavala o našem pojmovanju družine in družbene ureditve z vidika tradicije oblike družine. V Evropi obstajata dva tipa družine: konjugalna – to je tista, ki jo tudi mi najbolj poznamo: zakonski par, kjer je gospodar moški, takoj za njim pa ima glavno besedo gospodinja. V nasprotju s to tradicionalno družino je obstajala in še obstaja predvsem na jugu Balkana nekakšna zadruha, kjer se ženska poroči v veliko družino, kjer odločajo izključno moški, ona pa pristane na najnižji stopnji hierarhične lestvice; njena veljava raste šele z leti.

Čeprav je seveda tako, da je vedno več tim. »malih družin« (oče, mati in otroci z eventualno starimi starši ali s kakšno neporočeno teto ali stricem), pa imamo v svojem zgodovinskem spominu še vedno zapisan način družinskega življenja, ki neredko usmerja naše ravnanje tudi danes. Bistveno pa je, da včasih tako opevan nekdanji način življenja v velikih družini-

nah še zdaleč ni bilo tako romantično, srečno in varno kot ga radi prikazujejo nekateri nostalgiki. Nasprotno, individuum ni veljal veliko. »Zadružna družina« je bila nekakšna ekonomska skupnost, kjer se konfliktov ni smelo iznašati. Ženska, ki ni rodila otrok, je bila čisto izvržena iz družine, to pa je pomenilo njen propad. Solidarnosti ni bilo in odnosi čisto izredno brutalni.

Puharjeva se je dotaknila tudi vesplošnega evropskega problema porušene starostne pi-

V krožkih pa so potem ženske primerjale svoj lastni položaj v odnosu generacij. Pravzaprav je bilo kar osupljivo, kakšne besede mater so spremljale hčere, ki so se poročile. Skoraj vsaka je slišala: boš že videla, zakon ni samo med, potrpeti boš morala, kakor si boš postlala, tako boš ležala, če ga imaš rada, boš vse prestala, ne bo vedno lepo, itd. A kaj konkretnega, kako konflikte reševati, pa ni bilo slišati ...

Pa še nekaj: ženske so si bile edine, da so tiste navidezne

kot iz škatlice. Ženske se počutijo krive tudi takrat, če si včasih »ukradejo« kako urico zase, čeprav je to nujno potrebno. Edinole, ko je bolna, ko ne more, ta občutek uplahne ...

Vera Klopčič, direktorica Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani, pa je predstavila politično temo: Pomen človekovih pravic za narodne manjšine. Najprej je povedala nekoliko o razvejanosti dejavnosti Inštituta, potem pa je orisala obravnavanje manjšinskih vprašanj v okviru človekovih pravic. Dejstvo

Danes sta v Evropi glede zaščite manjšin pomembna dva dokumenta: okvirna konvencija Sveta Evrope, ki jo je doslej podpisalo 21 držav, ter Evropska listina o zaščiti regionalnih jezikov.

Bistveno pa je, da sodi varstvo manjšin v mednarodno varstvo človekovih pravic.

Kot zadnja predavateljica je govorila Vera Kozmik, direktorica Urada za žensko politiko R Slovenije. Poudarila je velik pomen pri udeleževanju žensk v politiki, saj se bo le tako lahko kaj spremenilo za ženske, posebno še v zdajšnjem času, ko so v nevarnosti že celo pridobljene pravice. Moški se morajo običajno odločati med poklicem ali družino, moškim tega ni treba. V medijih se postavlja vprašanje, kako uskladiti oboje, le ženskam. »Sploh ne pomislimo,« je dejala Kozmikova, »da nas to nenehno sprašujejo in potem tudi same tako razmišljamo. Delitev dela v družini je še vedno tradicionalna in pomivalni stroj problema ne reši.« Ženske da smo sokrvice v toliko, ker sprejemamo te klišeje, zraven pa mislimo, da znamo doma vse bolje in hitreje narediti.

Dandanes, ko brezposelnost raste, se spet povečuje materinstvo; s tem se skuša prepričati ženske, naj ostanejo doma. Opozorila je tudi na razliko v besednjaku moških in žensk v politiki, iz te razlike je razvidna tudi tematika, ki zanima predvsem ženske. Potreben pa je dialog med obema spoloma in zavest moških, da so to vendarle skupna družbena vprašanja. Za nespreminjanje v družbi pa je v veliki meri kriva odsotnost žensk v javnem življenju.

Zadnji dan pa so ženske spet nekoliko »psihološko« razmišljale o sebi s pomočjo vaj in testov, ki jih je pripravila prof. Lavševa in ki so silno priljubljeni. Profesorica je opozorila, da vse preveč »monologiziramo« in se ne pogovarjamo, se pravi, da ne poslušamo toliko kot želimo sami pripovedovati.

V soboto zvečer pa je bila ženskam na voljo še prava glasbena poslastica: kvartet godal »Rožmarin« iz Ljubljane je zagrabil nekaj klasike, narodnih in evergreenov, tako da so ustregli vsakemu okusu.

Naj še omenim, da je koroške ženske v Umagu obiskala tudi Sonja Lokarjeva, ki je lani predavala in ji je bilo očitno med nami všeč; razveselile smo se nad to prijazno gesto in upamo, da bo prišla tudi na Koroško še kdaj!

Predsednica Zveze slovenskih žena Milka Kokot se je vsem predavateljicam iskreno zahvalila in oznanila, da namerava ZSŽ izdati zbornik predavanj teh zadnjih petih let. Marljiva prof. Lavševa je že obljubila pomoč ... Hvala, Katarina, in na svidenje najkasneje na seminarju prihodnje leto!

S. W.



Prof. Katarina Lavš

Foto: SV



Publicistka Alenka Puhar

Foto: SV



Direktorica Vera Klopčič

Foto: SV



Direktorica Vera Kozmik

Foto: SV

ramide. Življenjska doba se veča, novorojenih otrok pa je vedno manj, tako ima srednja generacija, ki je je vedno manj (tudi ob velikem številu brezposelnih), veliko breme preživljanja velikega števila starih. Nezadovoljstvo zaradi upadajočega standarda seveda tudi bistveno vpliva na sožitje med generacijami. Boljše je sožitje tam, kjer ima lahko posameznik tudi »svoj kot«, da se lahko umakne tudi v lastno privatnost. Žal pa je v Evropi še vedno premalo prisotno razmišljanje, pa tudi aktivnosti, kako urediti sistem oskrbe za ostarele.

»malenkosti« tiste, ki znajo krepko zagreniti življenje, čisto bolj, kot enkratni udarci usode. Najhuje v odnosu do tašč in tastov je mlade žene bolelo: ti ne znaš, nič ne veš, nisi varčna, ne znaš vzgajati otrok in podobno.

V diskusiji se je izluščilo, da imajo ženske čisto občutek krivde, ker mislijo, da se od njih pričakuje to in ono, česar pa ne morejo v najboljši meri izpolniti. Temu botrujejo pričakovanja, ki se jih navzamemo v zgodnji otroški dobi. Včasih se je pač treba odpovedati želji, da bi bilo v gospodinjstvu vse

je, da imajo evropske države zelo različne standarde manjšinske zakonodaje, saj je vsaka zelo previdna pri sprejemanju zakonov. Manjšine so zaščitene na osnovi individualnih pravic, ki pa se seveda prepletajo s kolektivnimi. Poudarila je tudi, da člen 7 Avstrijske državne pogodbe ni v celoti izpolnjen.

Države morajo zagotoviti posebne ukrepe za ohranjanje identitete manjšin v spoštovanju različnosti in samo »negativna« zaščita (določila, česa se ne sme) niso dovolj; treba je skleniti tudi pozitivne: kaj mora večina storiti za manjšino.

NOV LITERARNI CENTER

Musilova hiša – hiša z lastnostmi

6. novembra leta 1880 se je v Kolodvorski ulici števil. 50 rodil veliki pisatelj Robert Musil. Točno 117 let pozneje je pretekli četrtek mesto Celovec v obnovljenih prostorih Musilove hiše slavnostno odprlo nov literarni center. 24 milijonov šilingov so partnerji-kooperanti, dežela, mesto, univerza in zveza, investirali v posrečeno prenovo tega zaščitene poslopja ob celovškem kolodvoru.

V moderno opremljeni hiši ima zdaj (v pritličju) svoj domiliterarni muzej Robert Musil, ki ga vodi mag. Heimo Strempl, Inštitut Roberta Musila za raziskovanje literature, Koroški literarni arhiv celovške univerze in predvidoma še interesna skupnost koroških avtorjev (IG-Autoren). Obiskovalcem na voljo je tudi obsežna javna biblioteka del Roberta Musila, Ingeborg Bachmann, Christine Lavant in drugih koroških avtorjev.

Vodja Inštituta Roberta Musila dr. Klaus Amann, ki ga vztrajno vodi že nekaj let, je z



Musilova hiša v Celovcu

Foto: SV

velikim veseljem pozdravil številne častne goste, med njimi slavnostna govornika Florjana Lipuša in Gerta F. Jonkeja.

Florjan Lipuš je navzoče pozdravil tudi v slovenščini in nato v svojem govoru ostro in kritično polemiziral o pomenu jezika za kulturni razvoj večinskega in manjšinskega naroda na Koroškem oz. v Avstriji. Med drugim je ugotavljal mačehovski odnos države do delovanja založb, upadanje znanja jezika in izgubljanje estetskih vrednot. Propadanje kulture nadomešča bulvar, pri tem pa mu pomagajo mogočnejši te države.

Zelo pesimistično je ocenil jezikovno znanje manjšincev, dobesedno je rekel: »Slovenci kmalu ne bodo znali brati«, in izpodirvanje slovenščine iz javnega življenja. Pozval je državo, da zagotovi obstoj in razvoj manjšinskih jezikov.

Gert F. Jonke je publiko bombardiral s kanonado smehljajočega dojenčka Musila, ki se je rodil leta 1880 in nekaj mesecev bival v tej hiši. Tudi on se je podobno kot Lipuš spopadel z neumnostjo najbolj pametnih in z literarnimi pašniki (travniki), kjer raste veliko različnih cvetic in trave.

Zvečer istega dne je potekal bralni večer, na katerem sta sodelovala Gustav Januš in Jani Oswald. Dan navrh je Musilova hiša priredila dan odprtih vrat. Vrstila so se predavanja o literaturi, podijska diskusija na temo »Kako pomemben je avtor, kje so bralci?«, literarno branje in srečanja z založniki in kulturniki.

M. Š.

PREDSTAVITEV V LJUBLJANI IN V CELOVCU

Založbi Drava raste ugled

Cankar v nemških prevodih

Založba Drava je »in«, tako lahko vsaj sklepamo po odzivih v medijih, pa tudi po izjavah tako priznanih kot tudi manj priznanih avtorjev. Pri izdajanju knjig je več težišč: najvažnejše je gotovo izdajanje znanstvenih knjig, ki se v pretežni

di, da so Avstrijci (in Nemci) odkrili Cankarja kot »staroavstrijskega pisatelja«.

Direktorica dr. Helga Mračnikar je s tem programom založbe bila uspešna že na frankfurtskem sejmu. Prejšnji teden pa je bil v Cankarjevem domu v Ljubljani prav tako knjižni sejem, ki ga prirejajo vsako drugo leto. Na posebni tiskovni konferenci je dr. Mračnikarjeva predstavila letošnji knjižni program založbe, posebej pa še program Cankarjevih prevodov. Konferenci je prisostvoval tudi dunajski prevajalec Erwin Köstler.



Prevajalec E. Köstler in dr. H. Mračnikar

Foto: SV

meri ukvarjajo s problematiko družbenih manjšin (ne le etničnih) ter esejistika. Poleg tega izhajajo pri založbi seveda knjige koroških avtorjev, pa tudi prevodi dobre literature; bodisi iz nemščine v slovenščino ali obratno.

V nemško govorečem prostoru je veliko zanimanje vzbudila serija prevodov del Ivana Cankarja. Ta »največji slovenski pisatelj«, kot ga običajno označujejo, je dolgo živel na Dunaju in ga tudi opisoval z druge strani, kot je literarna javnost vajena. Dunaj na prelomnici stoletja ni bil le bleščeča prestolnica, beda proletariata, ki je s podeželja iskal delo, je bila neizmerna. In tako se zgo-

jalcev, kateremu uspeva prenesti v drug jezik tudi jezikovno moč in vzdušje originala in – kot pravi založnica – uspelo mu je dokazati, da je Cankar moderen avtor, ki ima tudi danes še veliko povedati. Zadnja Cankarjeva knjiga, ki je doslej izšla pri Dravi, nosi naslov »Aus fremden Leben«, v njej pa so zbrane Cankarjeve živalske zgodbe, »Tod und Begräbnis des Jakob Unglück« ter »Der Knecht Jernej«.

Knjiga o Odilu Globočniku

V avstrijski javnosti je močno odjeknila knjiga o vojnem zločincu druge svetovne vojne Globočniku »... in der Bewegung führend tätig«. V Celovcu jo je predstavil avtor mag. Siegfried Pucher, ki je povedal, da je bil predvsem začuden, da zločini Globočnika doslej niso bilo kdo ve kako raziskani, čeprav je odgovoren za poboje milijonov ljudi (predvsem v Lublinu na Poljskem). Bil je tudi nekaj časa gauleiter na Dunaju in vojaški poveljnik v Trstu. Ob koncu vojne je v zaporu naredil samomor. Globočnik je bil vsekakor organizator, bil je pogodu Himmlerju, ki ga je tudi podpiral in od katerega je dobil visoko odlikovanje. »Frankfurter Rundschau« pa piše, da knjigo odlikuje jezik, ki nikjer ne zapade v dikcijo nacionalsocializma, kar ni tako samoumevno ob velikih zločinskih dimenzijah tega Korošca slovenskega rodu.

S. W.



Avtor knjige o Odilu Globočniku Siegfried J. Pucher in sodelavec Drave Thomas Busch

Foto: SV

Vrhunski koncert v Šentpetru

Kar pet prirediteljev je organiziralo koncert duhovnih pesmi profesionalnega Komornega zbora RTV Ljubljana in bera kakih največ štirideset poslušalcev res ni bilo velika (Beri komentar!).

V čudovitem akustičnem ambientu kapele zavoda Šolskih sester se je zbor pod vodstvom odličnega dirigenta Marka Muniha predstavil z vrhunskim izvajanjem duhovnih

pesmi slovenskih skladateljev. Na sporedu so bile skladbe p. Franceta Ačka-Alojza Srebotnjaka, Maksimilijana Feguša, Andreja Missona, Maksa Strmčnika, Vinka Vodopivca, Sama Vremšaka, p. Hugolina Sattnerja in Stanka Premrla.

Mednarodno slovita solistka Irena Baar je koncertu vnesla posebno kvaliteto, izvajanje pa je na orglah spremljal skladatelj Maks Strmčnik.

PRAV zanimivo, kako malo obiskovalcev privabi pri nas na Koroškem tak zbor kot je komorni zbor RTV Ljubljana. Ponekod, kjer so v kulturi mnogo bolj široki, bi se za omejeno število vstopnic skoraj stepli. Zbor je namreč profesionalen, dirigent je v mednarodnem smislu zelo poznan, solistka je vrhunska. Le kaj več si lahko še poželijo naše pojoče ljudstvo? V soboto zvečer nas je res bodel »Martin, ki nam je iz mošta delal vin«, vendar to ni opravičilo, da zamenjamo tako kvaliteten koncert. Problem je v naši ozkosti, v kulturnem provincializmu. Ali pa smo morda toliko odcepljeni od skupnega slovenskega kulturnega prostora, da nam je njegova vrhunska kultura tuja, da nam ustvarja samo še nelagodje.

KOMENTAR

Jože Rovšek

Odnos do vrhunske slovenske kulture me pogosto spominja na odnos

do slovenskega knjižnega jezika. Kot da se ga je nekdo spomnil tam doli južno od Karavank. Kaj pa imamo mi z njim! Mi moramo znati naš dialekt, po možnosti vsaka

Tuje izpod Karavank?

vas svojega, to nam je dovolj, drugo pa nas ne zanima. Pa še peti naše ljudske pesmi! Vse drugo nam je tuje, odvečno, nevedno truda.

Sami se ograjujemo v nekako koroško vrtičkarstvo, sami si postavljamo »planke«.

Tudi organizatorjem bi priporočal, da takih koncertov ne pripravljajo prav na Martinovo. Nekaj več občutka bi pa že morali imeti. ■



SLOVENSKI TEDEN V GERNGROSSU

Dostojna predstavitev v Celovcu

V soboto se je v nekdanjem Konsumu, sedaj »G«, Gerngrossu v Celovcu končal slovenski teden. Omogočilo ga je predvsem vodstvo trgovskega velikan Gerngross v sodelovanju s Centrom za promocijo turizma v Sloveniji. Kakor nam je povedal podjetnik Milan Breznik, se je trgovska firma odločila za »teden« predvsem iz hvaležnosti do kupcev iz Slovenije, ki pustijo v trgovini kar precejšnje denarce.

Pokušnje vina, pršuta in tudi prireditve v 1. nadstropju so bile dokaj dobro obiskane, že v pritličju pa smo srečali ribniškega krošnjarja (na sliki desno). Plesna šola Kazina je nastopila s izbornim programom (slika zgoraj), ob zaključku pa je zaplesala še otroška folklorna skupina iz Bohinjske Bistrice. Slovenski teden v Celovcu

z bogatim programom pa je žal nekoliko zasenčila napetost v zvezi s koroškimi zahtevami do Slovenije in in odpoved srečanja slovenske veleposlanice Katje Bohove s koroškim deželnim glavarjem Christofom Zernattom.



PRIREDITVE

ČETRTEK, 13. 11.

- ŽELEZNA KAPLA, v zadrugi – Zadruga-Market
19.00 Občni zbor
ŠENTJAKOB V ROŽU, v Regionalnem centru
19.30 »Kinder stark machen – zu stark für Drogen«.
Predava: dr. Christoph Schneidergruber; predavanje v nemščini
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.30 Forum za zdravstvena vprašanja: Obolenja debelega črevesa.
Predavatelj: prim. dr. J. Schindler
VETRINJ, v Stadlnu – Kulturherbst in Viktring
20.00 Langer Sarg in aller Kürze. Bere Dezó Tandori iz Budimpešte

PETEK, 14. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
19.00 Informacijski večer: De la artan – telesni trening in notranje zadovoljstvo; predavatelj: Negoslav Petrovič
ŠENTJANŽ, v k & k – k & k in SPZ
20.00 Gledališče »Die Präsidentinnen« (Werner Schwab).
Gostuje: Projekttheater Vorarlberg

SOBOTA, 15. 11.

- TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
9.00 Seminar: Kako ravnati s »težavnimi« otroki?
Predavateljica: Margit Lohmer; traja do 17. ure
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
10.00 Tečaj jedkanja II (globoki tisk). Voditeljica: Gertrud Kresse
TINJE, v domu – Katoliški dom Sodalitas
15.00 Seminar: Pravilno učenje. Voditelj: Karl Philipp Maurer;
traja do 16. novembra, do 17. ure
ŠENTJAKOB V ROŽU, v Regionalnem centru
17.00 »Ustvarjanje z glino«, vodi: Nežika Novak; prispevek 300,-
CELOVEC, v domu sindikatov – ÖGB-Haus – Maturantje
Dvojezične trgovske akademije
19.30 Maturanski ples
RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
19.30 Premiera igre »Sen kresne noči« (W. Shakespeare).
Nastopa: mladinska gledališka skupina SPD »Radiše«;
režija: Alenka Hain/Marjan Bevk
ŠMIHEL, v farni dvorani – KPD v Šmihelu
19.30 Martinovanje z vinom in pečenim kostanjem.
Nastopa: kantavtor Andrej Šifrer
ŠENTJANŽ, k & k – k & k in SPZ
20.00 Koncert »Mampitraka« Mahaleo (Madagaskar)

NEDELJA, 16. 11.

- CELOVEC, v pastoralnem centru – SKD in Pastoralni center
10.30 Igra »Kdo je napravil Vidku srajčico?«, nastopa otroška
gledališka skupina iz Šentjanža
GLOBASNICA, pri Šoštarju – SPD Edinost v Štebnu
14.30 Slavnostna prireditev ob 25-letnici »Šoštarjeve dvorane«
ter 50-letnici SPD Edinost
RADIŠE, v kulturnem domu – SPD Radiše
14.30 »Sen kresne noči« (W. Shakespeare).
Nastopa: mladinska gledališka skupina SPD »Radiše«;
režija: Alenka Hain/Marjan Bevk
VELIKOVEC, Neue Burg – Slovenska prosvetna zveza
19.00 Osrednji koncert
BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD Bilka
20.00 Premiera »Plešasta pevka« (E. Ionesco).
Igra mladinska gledališka skupina SPD »Bilka«

PONEDELJEK, 17. 11.

- GRADEC, Traminer Weinstube – KSŠŠ/G
20.00 Omizje akademske sekcije

SREDA, 19. 11.

- ŠENTJAKOB V ROŽU, v Regionalnem centru
18.00 Uvod v Windows 95. Vodi: mag. Johann Pogelschek

ČETRTEK, 20. 11.

- ŽELEZNA KAPLA, v hotelu Obir – Posojilnica-Bank
18.00 Redni občni zbor Posojilnice-Bank Železna Kapla
CELOVEC, v Evropski hiši – IG Autoreninnen/Autoren Kärnten
19.00 Slike o severni Istri. Sod.: pisatelj Marjan Tomšič in Oktet Suha
ŠENTJAKOB V ROŽU, v Regionalnem centru
19.30 Predstavitel knjige »Domača hiša in ledinska imena«.
Predstavitelj: P. Bertrand Kotnik

PETEK, 21. 11.

- ROŽEK, v galeriji Šikoronja
18.00 Posredovanje umetnosti »Približevanja«
LOČILO, v prostorih Posojilnice – SPD Dobrač
18.30 Občni zbor. Po občnem zboru (ca. 20. uri) dia-predavanje
»Pariz – mesto ljubezni, izvrstnega vina in okusnih sirov«
ŠENTJAKOB V ROŽU, v farni dvorani – SPD Rož in SPZ
19.30 Odstrel/Wildwechsel (Franz Xaver Kroetz). Igra: Teatr brez ...
BILČOVŠ, pri Miklavžu – SPD Bilka
20.00 »Plešasta pevka« (E. Ionesco).
Igra mladinska gledališka skupina SPD »Bilka«

K & K IN SPZ – GLEDALIŠČE

»Die Präsidentinnen« (Werner Schwab)



Petek, 14. 11. ob 20. uri, v k & k centru v Šentjanžu

MATURANTSKA NOČ
DVOJEZIČNE TRGOVSKE AKADEMIJE
DER ZWEISPRACHIGEN BHAK

SOBOTA/SAMSTAG
15. 11. 97
VSTOP/EINLASS 19.30^h

**IM ÖGB-HAUS
KLAGENFURT
V DOMU
SINDIKATOV
V CELOVCU**

FÜR UNTERHALTUNG
UND STIMMUNG SORGEN
IGRALA BOSTA ANSAMBLA

**THE CAPS &
ALPE ADRIA SEXTETT**

**Mitternachts
Polnočni Show Time PLES**

**CARLOS
ARRIAGADA & BAND**

VESELIMO SE VAŠEGA OBISKA.
WIR FREUEN UNS AUF IHREN BESUCH.

VSTOP/EINTRITT: PREDPRODAJA/VORVERKAUF 65 100,-
VEČERNA BLAGAJNA/ABENDKASSE 65 130,-

SLOVENSKI VESTNIK **COLAZZO** **LOIBNEGER** **W. P. PUTZ** **ZVEZA BANK**

Rozi in Jožef Polesnig iz Vogrč – 30. obletnico poroke; Marija in Fridl Wautsche z Letine – 30. obletnico poroke; Marija Sadošek - Peručeva iz Lobnika – 67. rojstni dan; Justi Dovjak, Mici Lipuš in Urši Mak iz Sel – rojstni dan; Cecilija Preinig iz Grabalje vasi – rojstni dan; Tinej Križnik iz Mokrij – rojstni dan; župnik Poldi Zunder iz Želez-

RADIO KOROŠKA
SLOVENSKE ODDAJE

- ČETRTEK, 13. 11.
18.10 Rož – Podjuna – Zilja
PETEK, 14. 11.
18.10 Kulturna obzorja
SOBOTA, 15. 11.
6.08 Od pesmi do pesmi – od srca do srca
NEDELJA, 16. 11.
6.08 Dobro jutro, Koroška / Guten Morgen, Kärnten! (Florian Zergoi)
18.00 Glasbena oddaja
PONEDELJEK, 17. 11.
18.10 Kratek stik: Kultura v denarni stiski (diskusija)
TOREK, 18. 11.
18.10 Otroška oddaja
SREDA, 19. 11.
18.10 Glasbena mavrica
Večerna odpade zaradi hokeja!

PRAZNUJEJO

ne Kaple – 55. rojstni dan; Marija Wrulich z Radiš – 60. rojstni dan; Jožko Lepušic s Ščedma – rojstni dan; Paul Fric in Rezika Lederer iz Šentjakoba – rojstni dan; Karl Kerbitz iz Vogrč – 70. rojstni dan; Katja Fugger iz Svaten – rojstni dan; Marija Krainz iz Gorič – 40. rojstni dan; župnik Peter Olip z Brnce – 40. roj-

DOBER DAN, KOROŠKA

- NEDELJA, 16. 11.
13.30 ORF 2
PONEDELJEK, 17. 11.
2.00 ORF 2 (Ponovitev)
15.55 TV SLO1 (Ponovitev)
I »Potok«: četrti in največji rezervat naravnega gozda na Koroškem so uredili v Kortah pri Železni Kapli
I »Španska noč«: maturantski ples dvojezične trgovske akademije
I Šolska pustolovščina posebne vrste: bralna noč na Obirskem
I Nogomet: Globasnica je zimski prvak, najhujši tekmeč v boju za naslov prvaka so Vovbre
I »Barcolana«: veliko tekmovalje jadric v Trstu

Prodajam zbirko »Moja knjižnica«, izšla med 1971-75 pri Mladinski knjigi. Obsega okrog 90 nadvse dobro ohranjenih, v platno vezanih knjig. Zastopani so docela vsi slovenski pisatelji od Cankarja, Župančiča, Preglja itd.
Za zainteresirani naj se javijo po tel. 0463/501710 ali 04220/2889 zjutraj ali zvečer.

SPD »ZARJA«

ŽELEZNA KAPLA
vabi na
**Svečano proslavo
ob 90-letnici obstoja**
v soboto, 22.11.97 ob 19.30
v farni dvorani v Železni Kapli

BILČOVSKA JESEN



GLEDALIŠČE
16. 11. ob 20. uri (Premiera)
21. 11. ob 20. uri
»Plešasta pevka«
E. Ionesco – igra mladinska skupina SPD »Bilka«, gostilna Miklavž v Bilčovu

JAZZ-KONCERT
22. 11. ob 20. uri
Glasbeniki – A band from home
Gostilna Seher v Velinji vasi

BRANJE ZA OTROKE/BRUNCH
23.11. ob 11. uri
Tone Pavček
Gostilna Seher v Velinji vasi

stni dan; Martin Polesnig iz Vogrč – rojstni dan; Elizabeta Leben iz Pliberka – rojstni dan; Mirko Kraiger iz Strpne vasi – rojstni dan; Mirko Perč iz Rinkol – rojstni dan; Marija Hrast iz Celovca – 85. rojstni dan; Franc Smrtnik iz Kort – rojstni dan in god; dr. Jože Messner iz Salzburga – rojstni dan; dr. Marija Spieler iz Celovca – rojstni dan

SLOVENSKI
VESTNIK

Usmerjenost lista
seštevek mnenj/izdajatelj in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopoličnem interesu.
tel. 0463/5143 00-0 • faks -71

DEŽURNI TEŠTEVILKE Sonja Wakounig
ODGOVORNI UREDNIKI
Jože Rovšek (-30) ... kultura, slovensko zamejstvo
Mirko Štukelj (-32) šport, oglasi
Sonja Wakounig (-34) ... politika, manjšinska družba
Tajništvo Urška Brumnik (-14)
Naročniška služba Milka Kokot (-40)
Prireditve Andrea Metschina (-22)

IZDAJATELJ IN ZALOŽNIK
Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
TISK
Založniška in tiskarska družba z o. j. DRAVA
tel. 0463/50566
VSI
Tarviser Straße 16, A-9020 Klagenfurt/Celovec

KOT VSAKO leto ob avstrijskem nacionalnem prazniku (prvič leta 1993) je vabila dunajska delovna skupnost za narodnostna vprašanja tudi letos k manjšinskemu simpoziju 25. oktobra v Gradiščansko-hrvaškem centru na Dunaju. Gre za delovno skupnost, ki se znanstveno loteva vprašanja tištega dela avtohtonih avstrijskih narodnosti, ki živi na Dunaju. Prav temu krogu in njegovemu posebnemu pogledu na lastno identiteto je bil posvečen letošnji simpozij, ki ga je vodila zastopnica koroških Slovencev in Slovencev v Delovni skupnosti Katja Sturm-Schnabl.

Za začetek je poskušal Madžar Károly Jávorsky razčistiti pojem identitete. Pri tem se je lotil stvari z jezikovne plati in povedal, da ima pojem svoje korenine v besedi »identičen« – če nekaj lahko trdimo za dva subjekta hkrati, sta ta dva identična. Iz tega se je razvila tudi skupinska identiteta, pri kateri poznamo različne stopnje identičnosti – od stoodstotnega, »tipičnega« Madžara, Slovenca, ... pa tja do tolikšne oddaljenosti od skupine, da ga ta kot devianta marginalizira ali celo izključi. Pomembna za skupinske identitete sta še pojma: »tabuji«, omejitve, na katere se skupina zedini, pa še »totemi«, simboli, ki jih skupina časti in se z njimi identificira (n. pr. zastave, grbi itd.).

Kot popoln novum pri simpoziju je Katja Sturm-Schnabl imenovala predavanje Ulrike Kruh,

ker da ona ne pripada nobeni avstrijski manjšini. V svojih izjavah o migraciji in manjšinah je najprej analizirala različne vrste migracij in jih razdelila v dve skupini: prisiljene (forced) migracije, ki jih povzročajo politične spremembe ali naravne katastrofe (ki imajo pogosto prav tako politične vzroke, n. pr. Černobil) in prostovoljne (non-forced) migracije, za katere se ljudje odločajo prostovoljno, da bi tako izboljšali svoj življenjski položaj. Vsem migrantom je skupno, da jih avtohtone manjšine v deželah gostiteljic občutijo kot konkurente in jih kot take največkrat izključujejo in odklanjajo sodelovanje z njimi. Po mnenju Ulrike Kruh pripadniki manjšin nimajo razloga za to, saj gre za skupne interese – boj za človekove pravice. Tak odnos pa je v času varčevalnih paketov do neke mere razumljiv, saj gre za razdelitev pičlih finančnih sredstev. Na koncu se je izrekla še proti zelo razširjenemu poudarjanju korenin (Wurzeldenen) in si želi namesto tega priznanje večplastnosti identitete, o kateri govori tudi Salman Rushdie, ki se priznava k indijski, muslimanski, ... plati svoje identitete.

Čehinja Vera Mayer je ob primeru dunajskih Čehov predstavila različne načine asimilacije. Na začetku stoletja (v času

Luegerja), ko je bilo politično vzdušje zelo protičeško in so bili pripadniki manjšine pod hudim asimilacijskim pritiskom in so se asimilirali v glavnem reflektirano (zavestno) in prisilno. Drugače je bilo pri mali skupini čeških priseljencev, ki so prišli na Dunaj po drugi svetovni vojni. Ti so kmalu pozabili svojo domovino, se integrirali v dunajsko družbo in se asimilirali nereflektirano (podzavestno) Spet drugačen je položaj pri Čehih, ki so prišli v Avstrijo po letu 1968. Ti so

KRPAŇOVI POTOMCI

Simpozij o dunajskih narodnostih in njihovih identitetah

hudo občutili izgubo svoje domovine in se hkrati zavestno in prostovoljno odpovedali tudi svoji nacionalni identiteti.

Za tem je dunajski Madžar Károly Cseran predstavil raziskavo med pripadniki madžarske narodnosti. Pri tem se je poskušalo zajeti čim širši krog ljudi; po eni strani so kontaktirali člane društev, abonente madžarskih časopisov in absolute madžarskih šol, po drugi strani pa so v krajih, kjer je pri ljudskem štetju l. 1991 bil delež oseb z madžarskim pogovornim jezikom najvišji, pregledali telefonske imenike in poslali vprašalnike vsem, ki imajo ma-

džarsko ime. Konkretnih rezultatov glede ocene identitete še ni, le toliko je lahko povedal, da se je 57 odstotkov ljudi, ki so odgovorili, izjavilo za avstrijske Madžare.

Po odmoru je gradiščanski Hrvat Manfred Čenar ob primeru hrvaške narodnosti orisal različne razvojne stopnje identitete. Medtem ko so zastopniki narodnosti od prejšnjega stoletja, ko se je etnični konflikt na Gradiščanskem šele začel, pa do časa po drugi svetovni vojni poznali samo dve stopnji identitete (tradicionalno-konzervativno zavednost ali pa popolno asimilacijo), se je v zadnjih letih izkristalizirala tretja pot, v očeh Čenarja tudi najboljša:

postmoderna, večplastna identiteta. Predvsem mlajša generacija vse bolj odklanja črno-belo opcijo svojih prednikov, kar po njegovem mnenju pospešuje tudi nova evropska politika Avstrije in pristop k Evropski zvezi.

Podpredsednik Zveze slovenskih organizacij Franci Zwitter je začel svoj referat s citatom Levstikovega Martina Krpana: »Kdor hoče na Dunaj, mora pustiti treh zunaj.« S tem je že nakazal, da večina na Dunaju živečih Slovencev in Slovencev avstrijske prestolnice nima za svojo domovino, temveč je prišla tja samo začasno – delat, študirat itd. Zato tudi ni-

koli ni prišlo do kolektivne identitete dunajskih Slovencev, ki po mnenju Zwitterja ni niti potrebna niti zaželena. Nasprotno, Slovenci na Dunaju so vseskozi bili aktivni ne samo v lastnem krogu, temveč tudi v drugih tematskih skupinah. Predvsem v sedemdesetih letih je prišlo do politične diferenciacije, pri kateri se je še posebej pokazala mnogoplastnost identitete dunajskih Slovencev.

Ker referenta slovaške manjšine Slava Ondrejoviča ni bilo, je sledil govor zastopnika Romov Rudolfa Sárkoziya. Prikazal je razvoj lastne nacionalne zavesti in tako orisal problematičnost identitete v svoji narodnosti. Gre za skupino ljudi, ki so do nedavnega konsekvantno tajili svoje pokolenje, da bi se izognili socialnim pritiskom, vendar jim to ni uspevalo, saj jih je izdajala temnejša polt. Situacija se je nekoliko spremenila šele pred petimi leti, ko je Avstrija priznala Rome in Sinte kot avtohtono manjšino. Potem pa je Sárkozi prišel do zanj najbolj bolečega poglavja, do atentata v Borti. Bolečega predvsem zato, ker danes vsi časopisi pišejo o domnevnem morilcu, nihče pa se ne spomni žrtev in njihovih družinskih članov. Še manj pa se ljudje spominjajo obljub vlade, ki se je takrat hotela zavzeti za izboljšanje socialnega položaja manjšine, a se je upanje na izpolnitev obljub kaj hitro razblinilo.

Jozi Wutte

VNOČI Z 10. na 11. 11. 1938 so se v celotnem takratnem nemškem rajhu na ukaz oblasti vršili »spontani« pogromi nad Judi. Na stotine judovskih svetilišč, sinagog in molilnic je bilo požganih ali drugače porušanih, število človeških žrtev še do danes ni docela dognano. Vsekakor so številni judovski sodeželani iz strahu in obupa naredili samomor, mnogi so umrli za posledicami fizičnega mučenja, številni pa so odnesli trajne poškodbe. V nacistični Nemčiji so s tem pogromom, ki zaradi razbitega stekla po ulicah nosi evfemistično oznako »Reichskristallnacht/rajhovska kristalna noč«, odprli zapornice dekretiranega rasističnega sovražstva, čigar posledica je bila industrijsko morjenje Judov, Slovanov, Romov, telesno pohabljenih in umsko prizadetih, na gospodarskem področju pa se je pričel rop judovskega premoženja brez primera, imenovan arizacija.

Zgodovina je pokazala, da so se najhujši in najbolj grozoviti napadi te noči dogajali prav v »Ostmarki«, to je v priključeni Avstriji. V spomin na te dogodke in v smislu očiščevanja duše in ohranjanja kolektivnega spominjanja je beljaško društvo »Erinnern/Spominjanje« priredilo minulo soboto spominski pohod po sledovih pogromskih in drugih žrtev nacistične rasne manije in politike v Beljaku. Na začetku je o spominjanju, ki osvobaja, ter o sovražstvu, ki hromi in zaslužja, spregovoril

BELJAŠKI SPOMINSKI ŠKANDAL ALI

»Pohod spominjanja« za zamolčane žrtve nacizma



Člani društva in svojci žrtev, med njimi gospa Tauchmann, beljaška Sinto, simbolično pritrjujejo imena žrtev na cerkveni zid. Foto: SV

pastor Preis. Andrea Lauritsch ter Hans Haider pa sta vodila po spominski poti.

Pohod je bil namenjen tudi načrtovani postavitvi spomenika imen, v katerega naj bi bila vklesana vsa imena žrtev nacističnega nasilja v mestu in okraju Beljak. Med njimi so Judje, Sinti in Romi ter koroški Slovenci, pa tudi osebe, ki so zaradi svojega krščanskega, socialdemokratskega ali komunističnega prepričanja bili umorjeni.

Ta spomenik je v Beljaku dobesedno postal kamen spotike. Beljaški občinski očetje so na pritisk svobodnjakov odklonili poimenovanje oseb in se odločili za brezoblično in brezimensko spominsko obeležje, češ imena

bi samo razburjala javnost in odpirala stare rane. Društvo »Erinnern/Spominjanje« je to odločitev odklonilo. Po dolgih razpravah je občina sklenila, da ne bo sodelovala pri postavitvi spomenika in tako je društvo »Erinnern/Spominjanje« sedaj primorano, da se samo briga za finance in tudi za prostor, kjer naj bi obeležje stalo. Seveda pa bo občina še naprej oskrbovala in financirala razne vojaške spomenike brambovcem, »junakom« obeh svetovnih vojn in kar je še podobnih obeležij. A spominsko obeležje žrtvam nacizma po mnenju občine ni vredno te oskrbe. V koliki meri in če sploh bo občina podprla postavitev spomenika, prav tako ni jasno.

POSOJILNICA-BANK BOROVLEJE

Nova naloga kot pospeševalni izziv

Da nove naloge in bremena lahko pospešijo obratovanje in poslovno dejavnost podjetja, nazorno prikazuje Posojilnica Bank Borovlje. Po lanskem »kreš« pri celovški posojilnici je ta denarni zavod bilo treba spojiti z nekim drugim. Po daljšem razmišljanju ter temeljitih pripravah so se Borovljani odločili, da ga spojinjo s svojim. Seveda je ta korak bil možen le s solidarnostno pomočjo, gmotno kot tudi personalno, celotnega slovensko-koroškega bančnega sektorja. Banki je uspelo ohraniti poslovne stranke in izgraditi svojo pozicijo.

Spojitelni občini zbor obeh Posojilnic-Bank je bil lani septembra. Prejšnji teden, 5. novembra, je Posojilnica-Bank Borovlje imela prvi bilančni občini zbor po spojitvi.

Posojilnica-Bank Borovlje je lansko leto zaključila z bilančno vsoto 816 milijonov šilingov. Glede na spojitve s celovško posojilnico in zaradi potrebnih vrednostnih popravkov je minus petih odstotkov zanemarljiv. Boljša pokazatelj zakoreninjenja in uveljavitve v gospodarskem utripu regije in prekomernem gospodarskem sodelovanju sta porast domačih in tujih kreditov za 12 % na 474 milijonov šilingov in sodelovanje z mednarodno priznanimi prvoraz-

rednimi bankami v Sloveniji ter na Hrvaškem..

Izziva v letu 1997

Posojilnica-Bank ni samo gospodarski dejavnik, ampak tudi mentor kulturne in športne dejavnosti kraja. Zato tudi ne čudi, da sta letošnje poslovno leto Posojilnice-Bank Borovlje bistveno sooblikovala gospodarski in kulturni dogodek: prvi je združitev s posojilnico Celovec, drugi pa deželna razstava v Borovljah.

Posledicam prvega dogodka bojo Borovljani očitno bolje kos kakor pričakovano, kajti denarni zavod bo pričakovani letni uspeh dosegel že v tretjem kvartalu poslovnega leta.

Deželne razstave kot osrednjega kulturnega in družbenega dogodka Borovlj z močno gospodarsko komponento pa se je Posojilnica-Bank Borovlje udeležila na profesionalni ravni. Prevzela je pokroviteljstvo nad eno od razstavnih sob in bila glavni sponzor Rož-carda. Število obiskovalcev, ki so si deželno razstavo in spremeno prireditve ogledali z Rož-cardom, je nad 100.000 in potrjuje, da je tozadevni marketinško-reklamni pristop banke bil pravilen.

Občini zbor, ki ga je odprl predsednik UO Franc Wutti, je s petjem oplešal Komorni zbor SPD »Borovlje«. -k

ODBOJKA EP:

SK Aich/Dob v drugem krogu!

Senzacija je perfektna. Dobljani so se v evropskem prvenstvu kvalificirali v drugi krog.

Po presenetljivo gladki zmagi v prvem srečanju proti Kalešiji iz Tuzle se je ekipa trenerja Bojana Ivartnika pretekli petek podala z mešanimi občutki, vendar s polno optimizma na pustolovsko pot, v Tuzlo, na povratno tekmo. Tja so skupaj z najbolj zvestimi navijači dospeli po enajsturni naporni vožnji. Tekmo v soboto so Dobljani pričeli zelo napadalno in prišli v vodstvo z 2:0 in si tako zagotovili kvalifikacijo za drugi krog, kajti potrebovali so de-



Kljub porazu v nadaljnji krog

Foto: SV

jansko samo še 14 točk. Po nekajurnem premoru zaradi težav z električnim tokom v dvorani sta moštvi nadaljevali tekmo. Dobljani so igrali brez posebnih naporov in jo izgubili s 3:2 (8/7/-9/-13/-11).

Konec novembra bo ekipa SK Aich/Dob nastopila na turnirju evropskega pokala v Sofiji, v Bolgariji, kjer bodo nastopili še moštvi Slavija Sofija, Strumica (Makedonija), Vigo (Španija) in Kraljevo (Jugoslavija).

Kapetan Martin Micheu: »To je za nas velik uspeh. Začeli smo izredno dobro in prišli zaslužen v vodstvo z 2:0. Potem smo vključili v igro celoten kader. Gostitelji so doma igrali nekoliko močneje. V Sofiji pa nas čakajo izredno močne ekipe. Ta teden moramo nastopiti na državnem prvenstvu proti Donaukraftu in Ennsu. Za kvalifikacijo za zgornji play-off potrebujemo še štiri zmage, in to ne bo enostavno«.

M. Š.

ODBOJKA

Zmaga in poraz Dobljank

Preteklo soboto je spojeni klub Dob/AVC na Dunaju že tretjič zaporedoma slavil zmago proti moštvu WAT Ottakring. Tekma ni bila na posebno visokem nivoju, rezultat pa se je glasil 3:1 za Korošice.

Dan navrh so Dobljanke nastopile proti ekipi Bad Vöslau in doživele poraz s 0:3. Igrale so daleč pod njihovimi zmogljivostmi in v treh setih osvojile le 9 točk. Seveda je bil trener Supnig po tekmi zelo razočaran nad potekom igre. Kot kaže, se Dobljanke še vedno niso našle.

M. T.

2. ZVEZNA LIGA

VZHOD

1. Südstadt	9	9	0	27:6	18
2. Fürstenfeld	9	8	1	25:7	16
3. Wölbling	9	6	3	19:13	12
4. Bad Vöslau	9	4	5	20:16	8
5. Dob/AVC	9	3	6	12:23	6

KLUB KOROŠKIH RIBIČEV

Uspešna tekmovalna sezona

K LUB KOROŠKIH RIBIČEV (KKR), aktiven član SŠZ, je tekmovalno sezono v muharjenju zaključil z ribolovom na največjega lipana v vodah ribiškega društva Tržič/Sava Tržič. Člani KKR v postavi Ivko Ferm, Gregor Reichmann in Dieter Kuttig so v ekipnem tekmovalju osvojili odlično tretje mesto, med posamezniki je Umfaher osvojil četrto mesto, Reichmann pa peto. Čeprav se prva ekipa KKR od

skupno sedem tekmovalj dveh ni udeležila, je med 19 sodelujočimi ekipami zasedla odlično šesto mesto. V končni uvrstitvi posameznikov je med 90 ribiči Gerhard Umfaher osvojil odlično peto mesto, Ivko Ferm je postal dvanajsti, Jože Ottowitz pa je sezono zaključil na dobrem 16. mestu.

Članom KKR želimo tudi v prihodnjem letu lepe tekmovalne uspehe in »dober prijem«.

I. L.



Člani KKR (z leve): G. Reichmann, I. Ferm, L. Hajnžič in J. Ottowitz Foto Lukan

BOKS

Franci Wieser državni prvak



Foto SV

Pretekli teden je v Leobnu na Štajerskem potekalo avstrijsko prvenstvo v boks. Franci Wieser (28) je s trenerjem Joem Pachlerjem vojaškega kluba HSV Celovec in z načrtnim in vztrajnim treningom po nekaj letih vendarle osvojil naslov državnega prvaka v težki kategoriji.

Wieser je v finalu po točkah premagal Tirolca Michaela Kruckenhauserja. Doslej je bil že štirikrat državni viceprvak. K uspehu čestita tudi uredništvo SV. M. Š.

ŠAH

34. mednarodni turnir v Izoli

Obalna šahovska društva Izola, Koper, Piran in Žusterna organizirajo v nedeljo, 16. novembra, tradicionalni mednarodni moštveni hitropotezni šahovski turnir obmejnih mest in krajev Slovenije, Italije, Avstrije, Hrvaške in Madžarske.

Prizadrevni organizatorji so na mednarodni turnir povabili več kot 20 štiričlanskih moštev. Turnir bo odigran po Bergerjevem sistemu, s tempom dvakrat 5 minut za partijo v restavraciji »RIVIERA« Srednje gostinske in turistične šole v Izoli, s pričetkom ob 9.30.

Najboljših pet moštev bodo organizatorji nagradili s pokali

in diplomami. Trije najboljši šahisti na posameznih šahovnicah pa bodo prejeli medalje. Rezultati turnirja bodo upoštevani tudi za hitropotezno rating listo Slovenije.

Prvi turnir obmejnih mest in krajev je bil na pobudo Jožka Tornija (Tolmin) organiziran 4. avgusta 1963 v Bovcu. Na dosedanjih turnirjih je sodelovalo že nad 100 moštev iz sosednjih držav. SŠZ je sodelovala že devetkrat in je z 275,5 točke na 20. mestu

Prijave sprejema organizator in sodnik tekmovalja **Vladimir Kodrič**, V. Pilon 7, 6103 Koper, telefon: 066/282 049 S. K.

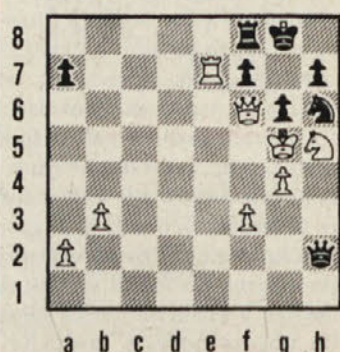
ŠAHOVSKI OREH ŠTEV. 95

Silvo Kovač

Steinheimer - Kallinger / Linz 1963

Tokrat je beli kralj zašel v črno rokado in že izgleda, da je črni kralj pred predajo. Poleg mata na polju g7 grozi še

prodor belega kralja na polje h6. Obrambni maneuver črne je presenetljiv, obenem pa tudi učinkovit. Črni na potezi je celo zmagal!



Rešitev štev. 94

Izredno dobro postavitev belega skakača na centralnem polju d5 je beli izkoristil z naslednjo zmagovito kombinacijo. 1.Td7! Td7: Na 1...Dd7: sledi 2.Sf6+ in črni izgubi damo. Po igrani potezi pa je črni matiran: 2.Se7++ (dvojni šah) 2...Kg7 3.Dg8+ Kf6 4.Sd5 mat!

NOGOMET - KOROŠKA

Zaključek sezone

Bilčovs je v Podligi zahod osvojil solidno šesto mesto. V 1. razredu-D je novinec Globasnica s točko prednosti pred Vovbrami osvojilo naslov prvaka. Trener Mirko Wieser z uvrstitvijo DSG Sele (9.) nikakor ni zadovoljen, saj je od svojih fantov upravičeno pričakoval več. SAK II je imel dober start, vendar je v zadnjih kolih močno popustil (4.) V 2. razredu-E je Jože Fera z moštvom iz Rikarje vasi postal jesenski prvak.

■ PODLIGA ZAHOD

Bad Bleiberg - Bilčovs 2:1 (2:0)

1. Bleiberg	15	11	4	0	43:10	37
2. Landskron	15	10	3	2	54:13	33
3. Šmohor	15	8	5	2	31:10	29
4. Vernberk	15	8	3	4	24:18	27
5. Bače	15	7	3	5	26:23	24
6. Bilčovs	15	7	2	6	23:17	23
7. Oberdraubg.	15	7	1	7	22:26	22
8. Radenthein	15	5	5	5	21:23	20
9. Irschen	15	5	2	8	22:27	17
10. Baldramsd.	15	5	2	8	11:35	17
11. Weißenstein	15	3	3	9	19:37	12
12. ASV Lienz	15	3	3	9	9:27	12
13. Brnca	15	3	3	9	11:33	12
14. Winklarn	15	1	5	9	9:26	8

■ 1. RAZRED D:

Globasnica - Labot 4:0 (1:0)

Žel. Kapla - Frantschach 1:1 (0:1)

St. Stefan - Šmihel 1:2 (1:0)

Grebinj - Žitara vas 3:0 (0:0)

1. Globasnica	15	9	3	3	33:17	30
2. Vovbre	15	8	5	2	29:16	29
3. Grebinj	15	7	5	3	27:17	26
4. Šmihel	15	7	4	4	28:18	25
5. St.Stefan/L.	15	7	4	4	18:14	25
6. Žitara vas	15	7	3	5	24:17	24
7. Eitweg	15	6	5	4	28:18	23
8. Klopini	15	5	8	2	21:16	23
9. Železna Kapla	15	6	4	5	27:21	22
10. M. Rojach	15	4	6	5	22:24	18
11. St.Leonhard	15	4	3	8	15:25	15
12. Ruda	15	2	7	6	11:19	13
13. Frantschach	15	2	3	10	13:41	9
14. Labot	15	0	2	13	8:41	2

■ 2. RAZRED C:

Rožek - Sele 4:1 (2:1)

Kotmara vas - Dholica 1:2 (0:1)

Poreče - Šentjakob 6:1 (2:0)

1. Poreče	14	9	5	0	35:8	32
2. Dholica	14	8	4	2	31:16	28
3. Rožek	14	8	3	3	30:22	27
4. Treffen	14	7	4	3	34:22	25
5. Kotmara vas	13	7	3	3	33:19	24
6. Donau	14	6	3	5	30:25	21
7. Kriva Vrba	14	6	3	5	25:20	21
8. Ledince	13	3	6	4	19:20	15
9. Sele	14	4	3	7	23:31	15
10. Šentjakob	14	5	0	9	16:35	15
11. Pošta	13	3	4	6	13:21	13
12. HSV	13	1	4	8	11:23	7
13. Osjeje	14	0	2	12	17:55	2

■ 2. RAZRED D:

Weitensfeld - SAK II 2:0 (1:0)

KAC 14 12 1 1 37:8 37

Oberglan 14 9 2 3 28:12 29

Gurk 14 9 2 3 30:19 29

SAK II 14 7 1 6 38:24 22

Guttaring 13 7 1 5 22:19 22

Steuerberg 14 5 3 6 26:23 18

St.Urban 13 6 0 7 18:39 18

Weitensfeld 14 4 4 6 16:21 16

Kraig 14 4 2 8 23:30 14

Eberstein 14 4 2 8 16:35 14

Kappel 13 3 4 6 16:19 13

Ulrichsberg 11 2 4 5 12:16 10

Straßburg 14 2 2 10 19:36 8

■ 2. RAZRED E:

Mauterdorf - Rikarja vas 1:2 (0:2)

Žvabek - Sinča vas 0:4 (0:4)

Galicija - Reichenfels 1:3 (0:2)

Djekše - Tinje 6:1 (1:1)

Preitenegg - Pliberk II 1:1 (1:1)

1. Sinča vas 15 12 3 0 56:13 39

2. Rikarja vas 15 12 3 0 48:12 39

3. Tinje 15 10 3 2 49:20 33

4. Reichenfels 15 10 1 4 31:17 31

5. Djekše 15 7 3 5 47:26 24

6. St.Marg. 15 6 3 6 30:23 21

7. Galicija 15 5 6 4 22:24 21

8. Šentpeter/V. 14 4 4 6 26:35 16

9. Pliberk II 15 3 5 7 18:29 14

10. Dobrla vas 14 3 5 6 14:27 14

11. Preitenegg 15 3 4 8 13:29 13

12. Žvabek 15 1 8 6 14:27 11

13. Važenberk 15 2 2 11 10:46 8

14. Mauterdorf 15 0 2 13 11:61 2